

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING

FORVALTNINGSREVISJON
FOREBYGGENDE ARBEID FOR BARN OG
UNGE – KULTUR OG FRITID

MELHUS KOMMUNE

DESEMBER 2011

Forord

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført på oppdrag fra kontrollutvalget i Melhus kommune. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til Standard for forvaltningsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner (RSK 001, Norges kommunerevisorforbund).

Vi takker alle i Melhus kommune som har stilt seg til disposisjon for intervju, og som har lagt til rette for innsyn i kommunens dokument og system.

Anna Ølnes
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Tor-Arne Stubbe
Prosjektmedarbeider

Sammendrag

Revisjon Midt-Norge har gjennomført forvaltningsrevisjon av det forebyggende arbeidet for barn og unge innen kulturområdet. Vi konkluderer med at kommunen har høye målsettinger, og gjør mye bra forebyggende arbeid innen dette området. Det gjenstår likevel tiltak for at kommunen skal nå sine målsettinger. Vi anbefaler derfor å:

- rullere og oppdatere sentrale planer, som Barne- og ungdomsplanen,
- finne virkemidler for betydelig reduksjon av ventelistene ved kulturskolen,
- sørge for at fritidsklubbene har gode rammebetingelser og hensiktsmessige åpningstider,
- finne virkemidler for å styrke samarbeidet med, og oppmuntre de frivillige organisasjonene til å beholde og inkludere barn og ungdommer som ikke finner seg til rette i de organiserte aktivitetene,
- styrke samarbeidet med de ulike rådene, og gi dem like rammebetingelser for arbeidet deres,
- sikre at det blir innhentet systematisk informasjon om tiltakene som settes i gang gir ønsket virkning.

Det er kontrollutvalget i Melhus som har gitt Revisjon Midt-Norge i oppdrag å gjennomføre forvaltningsrevisjon om forebyggende arbeid for barn og unge i kommunen. I brev fra Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge (KonSek), datert 16.5.2011, fikk Revisjon Midt-Norge i oppdrag å gjennomføre en forvaltningsrevisjon, med henvisning til protokoll fra kontrollutvalgets behandling av sak 12/2011:

Protokoll

Kontrollutvalget ønsker en forvaltningsrevisjon der det fokuseres på kommunale ungdomstiltak innen fritid/kultur, og hvordan disse anvendes for å støtte opp under målsettinger knyttet til kommunens forebyggende arbeid. Tverrfaglighet og samarbeid vil nevnes som aktuelle områder å se på. Innretning på prosjektet drøftes nærmere i kontrollutvalgets neste møte. Innstilling enstemmig vedtatt

Vedtak:

I henhold til gjeldende plan for forvaltningsrevisjon ber kontrollutvalget om at det iverksettes forvaltningsrevisjon med fokus på forebyggende arbeid blant barn og unge. Innspill til fokus og innretning på undersøkelsen tas med i det videre arbeidet. Sekretariatet bes om å avtale nærmere med Revisjon Midt-Norge IKS vedrørende

tidsperspektiv og timeressurser. Kontrollutvalget ber om å bli orientert i sitt neste møte.

Revisor har tolket vedtaket og protokollen slik at kontrollutvalget ønsker å få sett på hva kommunen gjør for barn og unge innen kultur og fritid, og som har forebyggende karakter. Videre har revisor tolket mandatet fra kontrollutvalget slik at de ønsker en innretning med vekt på tverrfaglig samarbeid.

Det er virksomhet for kultur og fritid som har ansvar for det forebyggende arbeidet for barn og unge innen kultur og fritid. Sammen med virksomhet for familie og forebygging har de ansvar for ulike former for forebyggende arbeid rettet mot barn og unges fritid. Organisering av det forebyggende arbeidet er beskrevet i kapittel 1, og der er dessuten definisjon og begrepsavklaring rundt forebyggende arbeid beskrevet.

Problemstillingene for revisjonen har vært:

1. Er kommunens målsettinger for det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte innad i kommunen?

2. Er kommunens målsettinger for det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte utad, i samarbeid med frivillige organisasjoner?

Problemstillingene peker både på den oppfølgingen som har skjedd internt i de kommunale tjenestene, og det som har skjedd i samarbeid med eksterne aktører, og spesielt frivillige organisasjoner. Kriteriene er i hovedsak hentet fra kommunale styringsdokument, i tillegg til statlige anbefalinger for forebyggende arbeid. Informasjonen som er innsamlet er basert på intervju med utvalgte, sentrale nøkkelpersoner i de to nevnte virksomhetene, i tillegg til representanter for det frivillige organisasjonslivet. Videre har vi gjennomgått kommunale styringsdokument. Problemstillingene, kriteriene og det metodiske opplegget er beskrevet i kapittel 2.

Basert på presenterte og vurderte data i kapitlene 3 og 4 har vi i kapittel 5 konkludert med at Melhus kommune har høye målsettinger når det gjelder forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur- og fritid. Målsettingene er forankret sentralt i kommunens styrende dokument og i politisk og administrativ ledelse. Barne- og ungdomsplanen er politisk revidert siden 2009, i påvente av rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Det er virksomhetene for Kultur og fritid (KF) og Familie og forebygging (FF) som vi har rettet undersøkelsen inn mot. Ledelse og ansatte ved disse enhetene

ser ut til å ha høy bevissthet rundt forebyggende arbeid. Vi vil spesielt trekke fram virksomheten ved KF, som vi mener har mye oppmerksomhet på forebyggende arbeid i sine tjenester og arbeidsprosesser. Vi vil trekke fram samarbeidet mellom de to virksomhetene, og vår informasjon tyder på at det i hovedsak er et tett og godt samarbeid mellom de to virksomhetene. Som eksempel vil vi trekke fram noen av tjenestene og tiltakene som, etter den informasjon vi har, fungerer som gode eksempler på forebyggende arbeid. Kulturskolen har et mangfoldig tilbud, både av aktiviteter (musikk, dans, teater sirkus o.s.v.), men også innen den enkelte aktivitet (mange ulike instrument, vokal o.s.v.). Virksomheten ved kulturskolen er målrettet med tanke på å inkludere mange. Kommunen har fem fritidsklubber, og vi har besøkt to av dem. Virksomheten ved disse to er på hver sin måte gode eksempler på målrettet forebyggende arbeid ut mot alle ungdommer. Tilbudet er etterspurt, og besøkstallene har vært økende. Til slutt vil vi trekke fram SLT-samarbeidet og Restorative Justice, som KF har ansvar for, i samarbeid med FF og flere andre tjenester innenfor og utenfor kommunen.

Vi har likevel funnet noen eksempler på utfordringer kommunen har i sine tjenester for barn og unge, og som gjør at kommunen ikke oppfyller sine målsettinger. Det er forholdsvis lange ventelister i kulturskolen, og kommunen har ikke oppfylt målsettingen om åpent opptak og tilgjengelighet for alle. Åpningstidene ved fritidsklubbene er ikke tilfredsstillende i forhold mål og behov, og det gjelder særlig Ungdomstorget. Barnevernet har utfordringer når det gjelder kapasitet til å drive forebyggende arbeid på primær og sekundærnivå, og har begrensa mulighet til å delta i samarbeidende tiltak innad og utenfor kommunen.

Rapporteringene av de ulike tjenestene og tiltakene skjer gjennom nasjonale registre og interne rapporteringssystem. Ulike samarbeidsorgan og møtepunkt internt i organisasjonen og utad mot eksterne aktører er viktige arenaer for å framskaffe kunnskap om behov og tiltak, herunder om tiltakene fungerer etter hensikten.

I Melhus kommunes overordna målsettinger framgår det også at samarbeidet med de frivillige organisasjonene skal styrkes, for å legge til rette for barn og unge som ikke driver med organiserte aktiviteter. Kommunen har om lag 50 frivillige organisasjoner, som retter sin aktivitet mot barn og unge. Dette er i hovedsak tradisjonelle organisasjonsaktiviteter. Kommunen yter økonomisk tilskudd til de frivillige organisasjonene. Det er ikke knyttet spesielle betingelser til disse tilskuddene når det gjelder tilrettelegging for flere, eller å drive forebyggende arbeid. Kommunen ser ikke ut

til å ha lykket med å få de frivillige organisasjonene, særlig innen idretten, til å utvikle tilbud som gjør at færre slutter, eller at flere blir inkludert. Det har skjedd en omfattende utbygging av idrettsanlegg i kommunen de siste årene. Til tross for det, er det fortsatt en utfordring å få kapasitet til flere aktiviteter enn den ordinære organiserte idrettsaktiviteten. Kommunens målsettinger når det gjelder åpen gymsal og andre idrettsanlegg er derfor ikke fulgt opp tilfredsstillende. Vi vil likevel trekke fram at idrettsrådet og ungdomsrådet har jobbet aktivt, og fått gjennomslag for at det blir lagt til rette, arealmessig, for alternative ungdomsaktiviteter. Videre vil vi nevne forumet for folkehelse, som har som mål å forebygge overvekt, og få flere i aktivitet og bevegelse. Innen musikk, sang, og teater er det noen arrangement i kommunen, der det jobbes med å inkludere et bredt spekter av ungdommer. Vi nevner som eksempel UKM og Vampyrfestivalen.

De frivillige organisasjonene rapporterer økonomi- og aktivitetsinformasjon i forbindelse med tilskudd. Vår informasjon tyder ikke på at det bes om spesiell rapportering på tiltak som oppfyller kommunens målsettinger om forebyggende arbeid for barn og unge.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	9
1.1	Bestilling	9
1.2	Begrepsavklaring og føringer for forebyggende arbeid.....	10
1.3	Lokale utfordringer	11
2	Undersøkelsesopplegget.....	14
2.1	Problemstillinger	14
2.2	Revisjonskriterier	15
2.3	Metoder for datainnsamling og analyse	15
3	Forebyggende tiltak innen kommunens tjenester.....	17
3.1	Revisjonskriterier	17
3.2	Data.....	20
3.3	Revisors vurdering.....	29
4	Forebyggende arbeid i samarbeid med eksterne organisasjoner.....	33
4.1	Revisjonskriterier	33
4.2	Data.....	34
4.3	Revisors vurderinger.....	38
5	Høring	40
6	Konklusjoner og anbefalinger	42
6.1	Konklusjon	42
6.2	Anbefalinger	44
	Kilder.....	45
	Vedlegg 1	47
	Generell kommentar:.....	47
	Rådmannens kommentarer til de enkelte deler av rapporten:.....	47

Figurer

Figur 1	Melhus kommunes administrative organisasjon.....	12
---------	--	----

1 Innledning

Vi vil innlede denne rapporten med å presentere kontrollutvalgets bestilling og litt bakgrunnsstoff om temaet for bestillingen.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Melhus har gitt Revisjon Midt-Norge i oppdrag å gjennomføre forvaltningsrevisjon om forebyggende arbeid for barn og unge i kommunen. I brev fra Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge (KonSek), datert 16.5.2011, fikk Revisjon Midt-Norge i oppdrag å gjennomføre en forvaltningsrevisjon, med henvisning til protokoll fra kontrollutvalgets behandling av sak 12/2011¹:

Protokoll

Kontrollutvalget ønsker en forvaltningsrevisjon der det fokuseres på kommunale ungdomstiltak innen fritid/kultur, og hvordan disse anvendes for å støtte opp under målsettinger knyttet til kommunens forebyggende arbeid. Tverrfaglighet og samarbeid vil nevnes som aktuelle områder å se på. Innretning på prosjektet drøftes nærmere i kontrollutvalgets neste møte. Innstilling enstemmig vedtatt

Vedtak:

I henhold til gjeldende plan for forvaltningsrevisjon ber kontrollutvalget om at det iverksettes forvaltningsrevisjon med fokus på forebyggende arbeid blant barn og unge. Innspill til fokus og innretning på undersøkelsen tas med i det videre arbeidet. Sekretariatet bes om å avtale nærmere med Revisjon Midt-Norge IKS vedrørende tidsperspektiv og timeressurser. Kontrollutvalget ber om å bli orientert i sitt neste møte.

Revisor har tolket vedtaket og protokollen slik at kontrollutvalget ønsker å få sett på hva kommunen gjør for barn og unge innen kultur og fritid, og som har forebyggende karakter. Videre tolker revisor mandatet fra kontrollutvalget slik at de ønsker en innretning med vekt på tverrfaglig samarbeid. Dette ble bekreftet i møte i kontrollutvalget den 8.9.2011, der de fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar framlagt informasjon om status og planlagt framdrift i forvaltningsrevisjonsprosjekt med fokus på barn og unge, til orientering. Rapport fra

¹ KU-sak 012/2011: Prioritering av barn og unge. Protokoll. Kontrollutvalget i Melhus kommune, 4.5.2011

undersøkelsen legges fram for kontrollutvalget i januar 2012

I det følgende vil vi komme nærmere inn på temaet for bestillingen, ved å belyse hvilke føringer og utfordringer som gjelder nasjonalt og lokalt.

1.2 Begrepsavklaring og føringer for forebyggende arbeid

I dette kapitlet gjør vi rede for begrepet forebyggende arbeid, og presentere de mest sentrale føringene som gjelder fra sentralt hold.

1.2.1 Hva er forebygging

I dette arbeidet støtter vi oss på den definisjonen av forebyggende arbeid som kommer fram i Rundskriv Q16/2007². Forebygging innbefatter alt fra det som gjøres for å skape gode og trygge lokalsamfunn, til innsats som spesielt retter seg mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. Forebygging handler både om å tilrettelegge for en positiv utvikling uten at et konkret problem er identifisert, og om å stanse en negativ utvikling, som er identifisert eller har utviklet seg. Forebyggende arbeid rettet mot barn og unge har ofte fokus på utfordringer knyttet til fysisk- og psykisk helse, lærevansker eller negativ atferd knyttet til vold, kriminalitet, mobbing og rus. Forebyggende arbeid deles inn i tre typer: primærforebygging, sekundærforebygging og tertiærforebygging. Vi kommer tilbake til disse begrepene i kapittel 3, der rundskrivet danner grunnlag for revisjonskriterier.

1.2.2 Føringer som gjelder for det forebyggende arbeidet

På internasjonalt nivå har Norge ratifisert FNs Konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen) (BFD, 2003). Det vil si at Norge har sluttet seg til en del grunnleggende føringer for hvordan norske myndigheter skal arbeide for og med barn og unge. Den norske stat har under konvensjonen akseptert å sikre barn og unges rettigheter innen landets grenser. Nasjonalt har man, foruten å sikre barn og unge gjennom lovverket på ulike områder, også utarbeidet felles strategier på tvers av ulike fag og tjenester for å samordne innsatsen rettet mot barn og unge. I tillegg til at den nasjonale innsatsen behandles spesielt i forbindelse med statsbudsjett hvert år, så har man også en samordnet strategi mellom relevante departement. Denne strategien beskrives i rundskriv Q16/2007 om Forebyggende innsats for barn og unge, og i

2 Det Kgl. Barne- og likestillingsdepartement: Rundskriv Q-16/2007 Forebyggende innsats for barn og unge. 2007

Barnas framtid - Nasjonal strategi for barn og unges miljø og helse 2007-2016 (HOD, 2007).

De sentrale føringer baserer seg på en tverrfaglig konsensus omkring hva som virker og ikke virker innen forebyggende arbeid overfor barn og unge. NOU 2009: 22 viser blant annet til tidlig innsats, samarbeid mellom ulike offentlige tjenester, både mellom stat og kommune, mellom kommuner, og mellom tjenester i kommunene. Når det gjelder kunnskapsutviklingen innen forebyggende arbeid, så følger den i hovedsak fag- og forskningsdisipliner.

I den grad forebyggende kulturarbeid skjer gjennom frivillige lag og organisasjoner, kan det være en utfordring å framskaffe og dele kunnskap. Både på tvers av organisasjonsgrenser og inn mot de offentlige tjenestene. Nasjonalt arrangeres årlige barne- og ungdomskonferanser, hvor mange aktører inviteres inn. Det er et spørsmål hvorvidt man lokalt har eller kan ha slike fora for erfarings- og kunnskapsutveksling. Rundskrivnet vil være utgangspunkt for revisjonskriterier i kapittel 3 og 4.

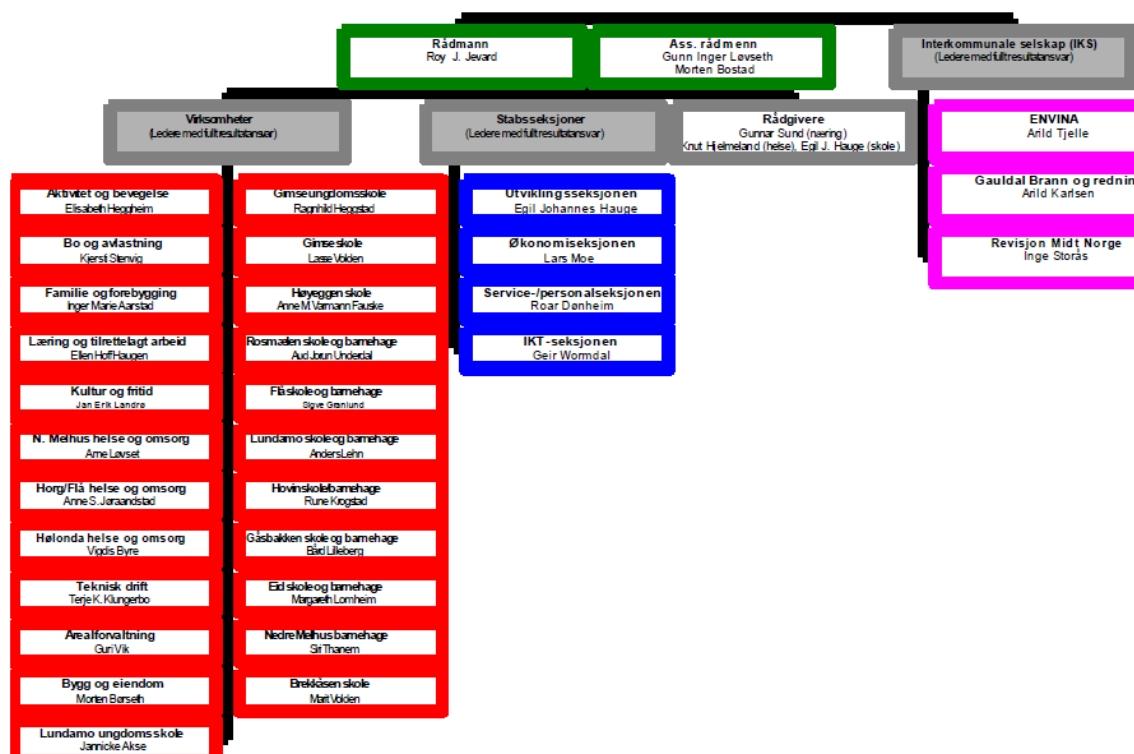
1.3 Lokale utfordringer

I dette kapitlet gir vi en kort presentasjon av de lokale føringene for det forebyggende arbeidet for barn og unge innen kulturområdet. Innledningsvis presenterer vi organiseringen av dette arbeidet innenfor det kommunale systemet.

1.3.1 Det forebyggende arbeidet for barn og unge

Innledningsvis vil vi presentere en figur som illustrerer Melhus kommunes administrative organisering

Figur 1 Melhus kommunes administrative organisering

Kilde: melhus.kommune.no

Det er enheten Familie og forebygging (FF) som har ansvar for generelt forebyggende arbeid for barn og unge. Kultur og fritid (KF) har ansvar for alle kommunale kultur- og fritidstilbud i kommunen. Det er mange andre enheter som også har ansvar for arbeid med barn og unge, så som skoler, barnehager og virksomhet for Læring og tilrettelagt arbeid (LTA). I denne rapporten har vi sett spesielt på enhetene KF og FF.

1.3.2 Utfordringer utfordringer

Saksframstillingen til KU-sak 12/2011³ viser til at kommunens styrende dokumenter trekker fram flere utfordringer når det gjelder forebyggende arbeid for barn og unge:

- flere barn med behov for hjelp - vanskeligere oppvekstvilkår og økende omsorgssvikt
- stadig flere unge med komplekse behov for hjelp med sin psyke

³ KU-sak 012/2011: Prioritering av barn og unge. Saksframlegg. Kontrollutvalget i Melhus kommune, 4.5.2011

- flere unge som faller utenom ordinært opplæringstilbud og arbeidsliv
- NAV-reformen
- psykiatri – flere ressurskrevende brukere
- integrering av flyktninger
- økt innbyggertall → økt press på kulturtilbud
- økende press på idretts- og nærmiljøanlegg

Forholdene er trolig ikke spesielle for Melhus kommune, men ikke desto mindre viktig av den grunn. I saksutredningen ble det nevnt flere områder innenfor kommunens tjenester, som er viktige for å møte utfordringene ovenfor, som skolehelsetjeneste, psykisk helsevern, skole/undervisning og barnevern. Det var i kontrollutvalgets møte at kultur og fritid ble trukket fram som et viktig område å belyse.

1.3.3 Lokale føringer

Melhus kommune har, som nabokommune til Trondheim, en forholdsvis høy befolkningsvekst. De siste 10 årene har folketallet i kommunen økt med 10,8 %, og Nedre Melhus (Melhus tettsted med omegn) har hatt en folketallsøkning med 18,5 %. Økningen er størst blant den eldre delen av befolkningen, og blant barn i førskole- og barneskolealder. Det er ventet en raskere økning i den delen av befolkningen som er i ungdomsskolealder, etter 2014⁴.

⁴ Kommuneplanens samfunnsdel

2 Undersøkelsesopplegget

I dette kapitlet gjør vi rede for hvordan vi har lagt opp undersøkelsen. Vi har tolket kontrollutvalgets bestilling slik at de er særlig opptatt av forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur- og fritidsområdet. Videre har vi tolket bestillingen slik at kontrollutvalget ønsker å få vurdert hvordan de ulike tjenestene samarbeider seg imellom og med eksterne lokale aktører. Vi har avgrenset prosjektet fra helse- og sosialmessige utfordringer, og målsettinger for det forebyggende arbeidet innen helse, omsorg, skole, barnehager og barnevern. Undersøkelsen er rettet inn mot kultur og fritid. I 2009 gjennomførte Revisjon Midt-Norge forvaltningsrevisjon av barnevernstjenesten i Melhus kommune, og våren 2011 gjennomførte vi en forvaltningsrevisjon av spesialundervisning i kommunen. Begge rapportene hadde tema som ligger nært temaet for denne rapporten. Vi viser til revisors vurderinger og konklusjoner i disse to rapportene. Utover det har vi i liten grad berørt innholdet i disse rapportene.

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av bestillingen fra kontrollutvalget har vi valgt å belyse følgende

1. Er kommunens målsettinger om det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte innad i kommunen?

I Melhus kommune står barn og unges oppvekstkår sentralt i overordna planer. Dette gjelder forebygging generelt, og det gjelder kultursatsing som forebyggende arbeid for barn og unge. Med denne problemstillingen vil se nærmere på om kommunen driver med forebyggende arbeid i tråd med nasjonale føringer. Videre vil vi se på om kommunen har fulgt overordna målsettinger med konkrete tiltak. I denne problemstillingen belyser vi også oppfølging av målsettinger om samarbeid i organisasjonen, og om kommunen skaffer seg systematisk kunnskap om tiltakene før og etter iverksettelse.

2. Er kommunens målsettinger om det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte utad, i samarbeid med frivillige organisasjoner?

Med denne problemstillingen vil se nærmere på om kommunen har fulgt overordna målsettinger om samarbeid med, og oppmuntring av frivillige organisasjoner til å drive forebyggende arbeid for barn og unge. Vi også om kommunen skaffer seg systematisk kunnskap om tiltakene før og etter iverksettelse.

2.2 Revisjonskriterier

I dette kapitlet går vi nærmere inn på de kildene som vi har brukt for revisjonskriterier i denne rapporten. Revisjonskriterier er normene vi gjør våre vurderinger etter. Det vil være Rundskriv Q-16/2007, som er en sammenfatning av flere departements strategier for forebyggende arbeid. I tillegg vil mål i kommuneplanens samfunnsdel⁵, politisk styringsdokument 2007-2010⁶, økonomi- og handlingsplan for 2009-2012⁷ og Barne- og ungdomsplan 2007-2010⁸ være utgangspunkt for kriterier. Kommunelovens § 23⁹ vil være utgangspunkt for kommunens systematiske oppfølging av virksomheten innen dette feltet. Vi kommer tilbake til konkretiserte kriterier i kapittel 3.1 og 4.1.

2.3 Metoder for datainnsamling og analyse

Hvordan har vi gått fram for å få informasjon om de problemstillingene vi har stilt, og hva har vi gjort for å dokumentere våre vurderinger? Vi har gjennomgått kilder som er sentrale når det gjelder forebyggende barne- og ungdomsarbeid. Disse er beskrevet i kapittel 2.2. De statlige dokumentene er hentet fra departement og statlige kompetansesenter. Det gjør at kildene har stor grad av autoritet innen temaområdet. De lokale kildene har vi hentet fra kommunens nettsider og gjennom tilgang til det elektroniske kvalitetssystemet (EQS). Kvalitetssystemet er etablert for å samle og gjøre lett tilgjengelig alt gjeldende regelverk og rutinebeskrivelser. Planene er brukt til å utlede revisjonskriterier. I tillegg har vi gått i kommunens dokumenter for virksomhetsplanlegging og –rapportering for å finne informasjon om kommunen har konkretisert de overordna målsettingene og iverksatt konkrete tiltak. Vi har dessuten sett i dokumentene om de har rapportert på viktige mål for barne- og ungdomsaktivitetene. Det er laget en kildeoversikt bakerst i rapporten.

Det er gjennomført 9 intervju, med ledere og nøkkelpersoner i og utenfor kommunen. Dette er assisterende rådmann (oppstartsmøte), lederne for virksomhetene for KF og FF, to rådgivere i KF, rektor ved den kommunale kulturskolen og barnevernsleder. I tillegg er lederne for idrettsrådet og ungdomsrådet intervjuet. Disse er valgt ut fordi de dekker bredden av enheter med ansvar for å legge til rette for forebyggende tiltak for barn og unge i kommunen. Intervjuene er gjennomført i tidsrommet september til november.

⁵ PS 63/09 Kommuneplanens samfunnsdel Melhus 2025. Kommunestyret 21.10.2009

⁶ PS 90/2007 Politisk styringsdokument 2007-2011. Kommunestyret 20.11.2007

⁷ PS 75/2009 Økonomiplan med handlingsplan 2009 – 2012, budsjett 2009, Kommunestyret 21.12.2009.

⁸ Barne- og ungdomsplan 2007 – 2010, Kommunestyret 28.11.2006 (Revidert i PS 3/09, Komit' for Liv og lære.

⁹ LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner

Videre har vi sendt ut epost med åtte likelydende spørsmål til 5 frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Planen var først å gjennomføre telefonintervju med disse, og samtlige ble oppringt uten at vi fikk respons. Kontaktinformasjonen vi brukte var fra en liste over kontaktpersoner for frivillige organisasjoner i Melhus kommune. Vi tok kontakt med de som kontaktopplysningene var sist oppdatert for, samtidig som vi la vekt på bredde i aktiviteter. Vi sendte også en eposthenvendelse til de vi klarte å finne epostinformasjon om. Vi har fått respons fra to organisasjoner. Informasjonen fra disse må betraktes som støttende, ikke som representativ for de frivillige organisasjonene.

Vi har også vært i kontakt med politiet. Her var planen å gjennomføre et besøksintervju, men det tok så lang tid å få tilbakemelding fra dem, at vi til slutt sendte en eposthenvendelse. Vi har ikke fått noe tilbakemelding

Vi mener at vi har tilstrekkelig datagrunnlag for vurderingene som er gjort i rapporten. Svar fra flere frivillige organisasjoner og politiet ville gjort rapporten mer interessant, men svekker på ingen måte vurderingene og konklusjonen som er gjort.

3 Forebyggende tiltak innen kommunens tjenester

Vi skal i dette kapitlet belyse den første problemstillingen, om hva som gjøres innenfor kommunens organisasjon. Vi skal se på oppfølging og gjennomføring av målsettinger og tiltak for forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur og fritid, og samarbeidet internt i kommunen rundt dette. Videre skal vi se om kommunen skaffer seg kunnskap før tiltakene iverksettes, og om igangsatte tiltak gir ønsket effekt. I kapittel 3.1 presenter vi revisjonskriteriene, som er nasjonale føringer og lokale føringer og målsettinger. I kapittel 3.2 framstiller vi data fra intervju og mål- og rapporteringsdokument, og i 3.3 vurderer vi status for mål og tiltak.

3.1 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de normene som gjelder for området, både statlige og lokale føringer.

3.1.1 RQ-16/2007 – om forebyggende arbeid

Vi har valgt å ta utgangspunkt i dette rundskrivet fra Barne og likestillingsdepartementet, som utgangspunkt for revisjonskriterier, fordi dette er nasjonale føringer som har stor tyngde.

Generelt forebyggende arbeid kalles ofte *primærforebygging*. Denne innsatsen retter seg mot alle barn og unge, og skal hindre at problemer eller negativ utvikling oppstår. Eksempler på primærforebyggende arbeid er ivaretagelse av barne og ungdomsperspektivet i f. eks. arealplanleggingen.

Med *sekundærforebygging* menes innsats som retter seg mot grupper av barn og unge hvor det finnes høy risiko for at vansker kan oppstå, eller hvor det er tendenser til slike vansker. Sekundærforebyggende tiltak har til hensikt å begrense varighet og omfang av et problem eller en negativ utvikling. Eksempler på sekundærforebyggende tiltak er innsats rettet mot barn av rusmiddelmissbrukere og psykisk syke.

Tertiærforebygging er innsats som forsøker å hindre, snu eller begrense konsekvensene av et etablert problem eller en negativ utvikling som har oppstått. Tertiærforebyggende tiltak retter seg mot grupper eller individer med tydelig identifiserte problemer. Målet vil ofte være å begrense, stabilisere eller motvirke forverring av situasjonen. Eksempler på tertiærforebyggende tiltak er tett oppfølging av unge som begår kriminalitet.

For å sikre at det forebyggende arbeidet får nødvendig status og prioritet, må arbeidet *forankres på øverste politiske og administrative nivå*. I følge rundskrivet har de kommuner,

som har lykket best i sitt forebyggende arbeid som regel et sterkt engasjement fra ledelsen i kommunen. Arbeidet bør også forankres i kommunens *overordnede planverk*. Derfor må kommunene ha en *helhetlig tilnærming* og ikke nøye seg med én strategi for rusproblemer, en annen for ungdom som begår kriminalitet osv.

Rundskrivet viser til at mange kommuner har utarbeidet oppvekstplaner som virkemiddel for å skape gode og trygge oppvekstkår. En oppvekstplan, som er en overordnet og strategisk plan for hele oppvekstområdet, kan være et godt verktøy for politikere, de ulike tjenestene og barne- og ungdomsarbeidere når forebyggingen skal realiseres.

Rundskrivet (Q16/2007) legger stor vekt på kommunenes ansvar for det forebyggende arbeidet, og viktigheten av at dette forankres i den enkelte kommunes sentrale planverk. Det påpekes også at samordning av, og samarbeid på tvers av kommunale tjenester er en forutsetning for å kunne drive effektivt forebyggende arbeid. Det fremheves at en helhetlig plan for oppvekstområdet kan være en god start i forebyggende arbeid overfor barn og unge. Rundskrivet påpeker at tre prinsipper skal legges til grunn for alt arbeidet i kommunene; *tidlig intervensjon, tiltak basert på kunnskap, og samordning og samarbeid*. Dessuten er det et tydelig *brukerperspektiv* som innebærer at man setter det enkelte barnet/individet i fokus for alt arbeid som gjøres. Utover dette er den lokale handlefriheten stor i forhold til organisering av det forebyggende arbeidet.

Forebyggende arbeid skal være basert på systematisk innhentet kunnskap (RQ-16). Skal man derfor, som beskrevet i Rundskriv Q16/2007, drive kunnskapsbasert forebyggende arbeid, så krever dette at involverte aktører er oppdatert på kunnskapsstatusen innen eget fag og at man har fora for å dele denne med de andre aktørene.

3.1.2 Kommuneloven

Kommunelovens § 23 handler om at administrasjonssjefen har ansvar for at administrasjonen har betryggende kontroll. Vi har tolket dette slik at rådmannen skal sørge for at mål og tiltak iverksettes på en planmessig måte, og at det etableres system for oppfølging og rapportering av igangsatte tiltak.

3.1.3 Kommuneplanens samfunnsdel

Overordna mål for kommunens tjenesteproduksjon er at Melhus kommune skal ha et godt tjenestetilbud for alle brukergrupper. Det skal satses på forebyggende arbeid, og å ivareta vanskeligstilte grupper spesielt.

Hovedmålet for barn og unge er at Melhus kommune skal være en god kommune å vokse opp i. Kommunen skal ha et tjenestetilbud som har god kvalitet i forhold til barn og unges behov. Det skal legges vekt på forebyggende arbeid og å komme tidlig inn og gi et helhetlig tilbud til de som trenger spesiell hjelp.

Dette målet er konkretisert for de ulike virksomhetene. Målet for barn og unges fritid er at Melhus kommune skal være en kulturkommune. Gjennom ulike aktiviteter skal det legges til rette for god livskvalitet for alle.

3.1.4 Politisk styringsdokument

Målet for barn og unges fritid er at kommunen skal:

- Ha et sterkere fokus på uorganisert ungdom, blant annet gjennom videreutvikling av ungdomsklubbene
- Støtte alkoholfrie aktivitetstilbud for ungdom - utvidelse av åpningstiden til ungdomskafeen

3.1.5 Økonomi- og handlingsplan 2011 – 2014

I økonomi- og handlingsplan er det satt følgende handlingsmål for kultur og fritid:

- Kommunens skal bidra til at innvandrere som er bosatt i Melhus deltar i (arbeids- og) samfunnsliv på linje med den øvrige befolkningen
- Driftsbudsjettet innen kultur og fritid skal justeres i samsvar med interessen og økt innbyggertall
- Arbeid med barn og unge skal være blant hovedprioriteringene for tilrettelegging og formidling ved biblioteket

3.1.6 Barne- og ungdomsplan 2007 - 2010

Melhus kommune har en egen barne- og ungdomsplan, der alle mål og tiltak for de tjenesteområdene som har barn og unge som målgruppe er samlet. I denne rapporten har vi tatt utgangspunkt i målene for virksomhetene Familie og forebygging og Kultur og fritid.

Her er de to mest sentrale handlingsmålene som gjelder forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur og fritid:

- Alle innbyggere skal få et kultur- og fritidstilbud bygd på opplevelse, kvalitet, mangfold og egenutvikling (Virksomhet for kultur og fritid).
- Bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår og opplæringsvilkår, i samsvar med gjeldende lovverk (Virksomhet for familie og forebygging).

Nedfor presenterer vi tiltak for barn og unge, som vi mener er aktuelt å følge opp i denne undersøkelsen:

- Generelt forebyggende arbeid basert på samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)
 - SLT-modellen skal videreutvikles, og gjennom det skal det forebyggende arbeidet styrkes.
 - Kommunen skal bestrebe seg på å være oppdatert på nye trender i samfunnet og utvikle tiltak i forhold til dette.
- Det bør gjennomføres åpent elevopptak i kulturskolen slik at alle som søker får tildelt plass.
- Det bør satses på å etablere klubbtilbud eller tilsvarende tilbud i alle deler av kommunen.
- Bruken av Ungdomskafeen¹⁰ både som lokale og tiltak må utvides og utvikles.

3.2 Data

I dette kapitlet legger vi fram informasjon som belyser de to problemstillingene, og hva kommunen gjør innen for egne tjenester.

3.2.1 Generelt om forebyggende arbeid for barn og unge

I rundskrivet RQ-16/2007 går det fram at kommuner som har forankret det forebyggende arbeidet i kommunens øverste politiske og administrative ledelse har lyktes best med arbeidet. Dessuten anbefales det å forankre arbeidet i kommunens sentrale planer, og i en helhetlig plan, som omfatter alle berørte virksomheter.

Melhus kommunestyre vedtok Kommuneplanen, samfunnsdelen, i oktober 2009. Flere av planens hovedmålsettinger handler om barn og unge, og om forebyggende arbeid. Om lokaldemokrati og brukermedvirkning heter det at kommunen skal stimulere barn og unge til

¹⁰ Ungdomstorget (vår anm.)

deltakelse og medvirkning i politikk og samfunnsliv. Videre skal kommunen samarbeide internt og utad med frivillige organisasjoner om forebyggende og helsefremmende folkehelsearbeid. Når det gjelder kulturlivet skal kommunen satse på varierte kultur- og fritidstilbud.

For hver valgperiode vedtas det et politisk styringsdokument. Det politiske styringsdokumentet for perioden 2007 – 2011 inneholder bl.a. mål for oppvekstsektoren og kultur og fritid. Når det gjelder kultur og fritid skal kommunen styrke kultur- og fritidstilbudet for barn og unge, slik at det når ut til flere.

Melhus kommune har samlet alle mål og tiltak i planer som gjelder barn og unge i en Barne- og ungdomsplan. Barne- og ungdomsplanen ble sist vedtatt av kommunestyret i 2006, og gjaldt perioden 2007 - 2010. Kommunestyret har delegert til Komité for liv og lære å rullere planen, og den ble sist rullert i 2009.

I oppstartsmøtet ble det vist til kommuneplanens samfunnsdel, punkt 1.4 (om folkehelsearbeid) og punkt 3.1 (utdanning), som styrende dokument for det forebyggende arbeidet for barn og unge. Det ble dessuten vist til Barne- og ungdomsplan 2007-2010, som styrende dokument for all virksomhet som gjelder barn og unge. Dette er en plan som samler kommunens mål og tiltak overfor denne gruppen. Det ble vist til at kultur og fritid er et lite lovregulert område, men at det finnes enkelte lovreguleringer innen bibliotek, kulturskolen, spillemidler og ledsagerbevis. Mål for det forebyggende kultur- og fritidsarbeidet er nedfelt i Barne- og ungdomsplanen. Planen ble vedtatt i kommunestyret i 2006, og ble i 2009 revidert i Komité for liv og lære (KLL). Den er ikke rullert etter det, i påvente av rullering av overordna styringsdokument.

De aller fleste kultur- og fritidstilbud for barn og unge arrangeres av virksomhet for kultur og fritid (KF), i følge leder for KF. Mye av kulturaktiviteten ligger nødvendigvis innenfor det man kan kalle fritid (utenfor skole og barnehagehverdagen). Melhus kommune støtter lag og foreninger som driver fritidsaktivitet. Tjenestemessig ligger også Ungdomsrådet, Barne- og ungdomsrepresentanten og Frivillighetssentralen inn under kultur og fritid.

Om barn og unge er i befatning med virksomhet for familie og forebygging (FF), så er det gjennom at de er berørt av ett eller annet erkjent problem, ifølge leder for virksomheten. FF har mye kontakt med tjenestene under KF, da de tilrettelegger for fritids- og kulturaktiviteter for barn de har kontakt med.

RQ-16/2007 skiller mellom primærforebyggende, sekundærforebyggende og tertiærforebyggende arbeid. I intervju med rådmann og ledelsen for de aktuelle enhetene ble det beskrevet hva kommunen gjør innen for de nevnte områdene. Forebyggende arbeid kan i hovedsak deles i tre nivå, primær-, sekundær- og tertiærforebygging. Felles er at forebyggende tiltak skal motvirke eller forhindre uønsket atferd og utvikling. Familie og fritid driver stort sett sekundær- og tertiærforebyggende arbeid, i følge leder. Hovedtyngden av dette arbeidet skjer gjennom kommunens forebyggende team i skole og barnehage (PP-tjeneste, fysio-/ergotjenesten, barnevern), og ikke i direkte tilknytning til kultur og fritidstilbud.

Lederen for KF beskriver alle aktivitetene deres som primærforebyggende. Samtidig mener han at de driver sekundærforebyggende arbeid når de møter barn og unge på personnivå. De har få tiltak av forebyggende art, som er rettet mot bestemte målgrupper. Kultur og fritid oppfordrer alle til å delta, og kanskje trenger enkelte ekstra oppmuntring for å bli med på for eksempel Ungdommens kulturmonstring (UKM).

3.2.2 Kommunens tjenester innen kultur og fritid

Kommunens hovedmål for barn og unge er at Melhus kommune skal være en kulturkommune. Gjennom ulike aktiviteter skal det legges til rette for god livskvalitet for alle. Melhus kommune skal i samarbeid med frivillige organisasjoner tilby varierte fritidstilbud.

Gjennom intervju med kommunens ledelse kom det fram at kommunen tolker kulturbegrepet vidt; Kultur er opplevelser og egenaktivitet, men det rommer også læring og utvikling. I Melhus betyr det aktivitet gjennom kulturskole (0-18), bibliotek, kino, ungdomsklubber, idrett, teater og friluftsliv.

Kulturskolen:

Kulturskolen driver med instrumentopplæring i de fleste instrument, vokalopplæring og opplæring i drama, visuelle kunsthøgskole, sirkus og dans. Undervisningen er lagt opp slik at den delvis foregår i fritiden, og delvis i skoletiden. Foreldrene har godtatt at elevene blir tatt ut av ordinær undervisning for å få individuell kulturskoleopplæring. I 2011/2012 er det omlag 645 elever ved skolen, i tillegg står 90 søkere på venteliste¹¹. 86 % av elevene ved kulturskolen er elever i grunnskolealder, 8 % er elever over grunnskolealder, de øvrige er under grunnskolealder. Denne fordelingen gjenspeiles også i ventelistene. I 2011 er budsjettet på 6,3 millioner. I tillegg til statlig rammeoverføring er det skolepenger som er

inntektsgrunnlaget. Skolepengene er pr. barn, har en makssats pr. for familier med flere deltakende søsken. Elever i storgrupper betaler redusert avgift. Søsken og elever som går på flere tilbud har moderasjon. Det er kommunestyret som vedtar skolepengesatsene. Kulturskolerådets visjon er at kulturskolen skal være et tilbud for alle, og leder for KF mener at skolepengesatsene da ikke kan være så høye at de stenger noen ute. I følge leder for familie og forebygging får elever fra økonomisk vanskeligstilte familier refundert hele, eller deler av kulturskoleavgiften av NAV (økonomisk sosialhjelp).

I intervju med rektor for kulturskolen fikk vi informasjon om bredden i, og prinsippene for tilbudet. Melhus kulturskole tilbyr opplæring i instrument og vokal, visuelle kunstoffag, dans, drama, sirkus og musikkteknologi. Instrument- og vokalopplæringen favner om mange instrument og sjangere, og der kommunen ikke har kompetanse selv kjøper de dette av Trondheim kommune. Opplæringen skjer i form av individuell undervisning og undervisning i grupper (og kombinasjon av dette). Selv om elevene søker seg til bestemte sjangere, som rock, heavy metal o.s.v., er det et mål at de skal bli kjent med, og beherske også andre sjangere. Rektor nevnte her sjangerprosjektet, som går ut på at elevene i perioder jobber litt med sjangere de vanligvis ikke er opptatt av.

For å favne flere grupper barn og unge har kulturskolen utover 2000-tallet utvidet tilbudet, først til dans og drama, så visuell kunst, og i følge rektor er det siste tilbudet som har kommet til, sirkus. Det startet med Ungdommens kulturmonstring (UKM)¹², der det ble arrangert et kurs med sirkuslærere for å utvide antallet på deltakerlisten. Med midler fra Den kulturelle skolesekken¹³ gikk de ut med et tilbud til grunnskolene, og etter det har sirkustilbudet blitt gradvis utvidet. Nå er sirkus et av kulturskolens faste tilbud. De har ca 20 elever, som arbeider fram mot en forestilling ved slutten av hvert semester. Sirkuslærerne er veldig målretta, og det er en veldig disiplinær tilnærming (bl.a. av sikkerhetsgrunner) til faget. Rektor mener at andre deler av kulturskolen har en del å hente fra denne prosjektretta tilnærmingen i undervisningen.

Når det gjelder forebyggende arbeid er kulturskolen et tilbud til alle, og samarbeidet med skolene og barnehagene er forebyggende arbeid. I følge rektor får kulturskolen henvendelser

¹² En nasjonal kulturmonstring for ungdom, i regi av Kulturdepartementet og Sør-Trøndelag fylkeskommune, i samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, ukm.no

¹³ En nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Samarbeid mellom kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet, denkulturelleskolesekken.no

fra skoler og barnevern om enkeltelever kan få plass ved kulturskolen. I slike tilfeller går de forbi ventelistekøen når utgiftene dekkes av disse instansene. Det er flere eksempler på at det har vært vellykket. Kulturskolen får også henvendelser fra andre kommuner (nabokommuner). Kulturskolen har også hatt satsing på barn fra innvandrerfamilier og barn med spesielle utfordringer. I følge rektor regnes dette som sekundær- og tertiærforebygging. UKM og mer prosjektretta aktiviteter er eksempler på forebyggende tiltak som også bærer preg av sekundær- og tertiærforebygging, ettersom de her får spesielle henvendelser, som gjelder utsatte grupper og enkeltpersoner.

Bibliotek

Biblioteket har tilbud til forskjellige aldersgrupper. I følge leder for virksomhet for kultur og fritid besøker de barnehagene og formidler både til barna og de ansatte. De informerer om aktuelle bøker og nyheter på andre medier, i tillegg til at de gjør tilbudet kjent.

Alle barneskolene har skolebibliotek, og skolene er selv ansvarlige for dette. Ungdomsskolene har ikke egne skolebibliotek. Folkebiblioteket bistår skolene i innkjøp av litteratur, film, musikk og programvare. Folkebiblioteket brukes gjerne som møteplass. Biblioteket driver primærforebyggende arbeid, og jobber lite målrettet mot grupper, eller enkeltpersoner.

Leder for KF ga uttrykk for at det er vanskelig å ha en rapportering som identifiserer aldersgrupper når det gjelder bibliotekstjenestene. Det som rapporteres er basert på den informasjonen som kommer fram ved utlån av bøker. I den grad det er mulig å identifisere barn og unges bruk av bibliotekstjenester, er det gjennom tallmaterialet som kommer fram om skolebibliotekene i KOSTRA.

Kino

I følge leder for kultur og fritid har kommunen klare målsettinger om at barn og unge skal prioriteres. Nesten alle filmer som går på kinoen i Melhus kommune er rettet mot målgruppen. Videre er tilbudet lagt godt tilrette for målgruppen prismessig. Billettprisen er kr 50,- for barn (noe høyere på 3D-visninger). Kinoen er godt besøkt. Skole, SFO og barnehage kjøper forestillinger på dagtid.

Kommunen har besøksstatistikk som vi har fått tilgang til. Snittbesøket i Melhus er på 47 pr visning. Av åtte andre kinoer i Trøndelag, er det bare kinoen i Orkdal som har høyere snittbesøk.

Barnefamiliene og ungdomsgruppa er det viktigste segmentet, og de slipper å dra til Trondheim. Ungdomsgruppa, derimot, ønsker å dra til Trondheim på kino, i følge leder for KF.

Fritidsklubber

I barne- og ungdomsplanen er det et mål at tilbudet med fritidsklubber skal utvides til hele kommunen, og at tilbudet ved Ungdomstorget skal utvides. Kommunen driver fem fritidsklubber, inklusive Ungdomstorget. Disse fritidsklubbene er lokalisert til Lundamo, Eid, Hovin, Filmklubben og Melhustorget. I tillegg er det en ungdomsklubb for utviklingshemmede, som er lokalisert i sentrum (jf. kommunens nettsider). De fleste ungdomsklubbene er åpne en gang i uken, og tilbudet er normalt rettet mot ungdommer i alderen 13 – 18 år.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi gått spesielt inn på tilbudet ved Ungdomstorget og fritidsklubben ved Lundamo.

Ungdomstorget ble opprettet i 2004. Utgangspunktet var at det samlet seg en god del ungdommer inne i Melhustorget (kjøpesenter), som hadde en adferd som gjorde at de kom i konflikt med kjøpesenterets butikkeiere og kunder. Da kjøpesenteret ble utvidet i 2004 ble det derfor lagt til rette for et areal der ungdommer kunne samles og holde på med ulike aktiviteter. Ungdomstorget har vært det eneste i sitt slag i Norge, en ungdomsklubb i et kjøpesenter.

Ungdomstorget er åpent flere dager i uka; mandag og onsdag, 13.30 – 16.00 og tirsdag og torsdag, 13.30 – 20.00. I følge leder for Ungdomstorget er det et ønske om å utvide åpningstidene, men hun sier at det innenfor dagens ressursrammer ikke er mulig. Ungdomstorget tilbyr ulike aktivitetstilbud. Ungdomstorget hører organisatorisk inn under virksomhet for kultur og fritid, men kompetansen som er knyttet til klubben er helse- og sosialfaglig kompetanse. Kommunen finansierer lokaler og lønn til de tilsatte, men utover det må klubben søke støtte eksternt til aktiviteter. Det er en scene med musikkutstyr der, et eget formingshjørne for tegning og maling. I tillegg er det mange pc-er, biljard, air-hockey og brettspill, og prosjektor og Playstation. Når det gjelder aktiviteter for øvrig, så arrangeres temakvelder hvor f. eks. helsesøster, politi o.s.v. blir inviterte. Det arrangeres også tiltak som fungerer som brobygging mellom eldre og ungdom. Et eksempel her er mobiltelefonkurs for eldre, der ungdommer ved Ungdomstorget gir eldre opplæring i bruk av mobiltelefon. Leder forteller at det noen ganger dukker opp ungdommer som egentlig er for gamle for tilbudet. I stedet for å avvise dem, inkluderer de dem, og på den måten unngår de at de andre

ungdommene blir tiltrukket av dem og forlater Ungdomstorget. De hjelper dessuten disse ungdommene, dersom de har problem med skole og arbeidsliv, og veileder de inn i det øvrige hjelpeapparatet. Det er flere eksempler på at det har gitt positive resultat, i følge lederen.

De ansatte gir uttrykk for at de er engasjert i Ungdomstorget, og de har oppmerksomhet på dette også i fritiden. Lederen legger til at det er gode rutiner for Ungdomstorget, og at de ikke er sårbare dersom noen slutter.

Ungdomsklubben på Lundamo (Bomberommet ungdomsklubb)

Denne ungdomsklubben er åpen en gang i uken, i likhet med de andre fritidsklubbene (utenom Ungdomstorget). Åpningstiden er 18 – 22. Klubben holder til i tilfluktsrommet på Lundamo ungdomsskole. Det spesielle med denne klubben er at lederen er tilsatt som miljøarbeider ved ungdomsskolen, men har delt funksjonen mellom skolen og fritidsklubben. Dette er et samarbeid mellom skolen og SLT-arbeidet (se nedenfor) ved virksomhet for kultur og fritid. Han jobber som miljøarbeider ved skolen på dagtid. Da arbeider han med enkeltelever eller grupper for å gi dem et alternativt tilbud. Oppgavene ved fritidsklubben er å være den trygge voksenpersonen, og i tillegg initiere og styre ulike aktiviteter uten at ungdommene nødvendigvis vet at han gjør det. Dette for at aktivitetene skal foregå på riktig måte. Aktivitetene ved Bomberommet fritidsklubb er i hovedsak de samme som ved Ungdomstorget. Ettersom Lundamo ungdomsskole for tiden også huser fritidsklubben ved Hovin, er det dobbelt opp med utstyr.

Flere av de som ble intervjuet mente Ungdomstorgets tilbud kunne vært bedre dersom åpningstiden ble utvidet, og at ressursene ble styrket som følge av det.

Kommunen har også ansvar for tilskudd og samordning av aktiviteter som er rettet mot det organiserte fritidsarbeidet. Vi vil komme tilbake hvordan dette er organisert og fungerer i kapittel 4.

3.2.3 Samarbeid innad i kommunen om forebyggende arbeid for barn og unge

Fora der flere aktører med ansvar for barn og unge møtes fast er i foraene *Samarbeid om lokalforebyggende tiltak – (SLT-samarbeid) og Restorative Justice*. Koordinator for SLT-samarbeidet hører organisatorisk inn under virksomhet for kultur og fritid.

Det er tett samarbeid og kontakt mellom mange aktører i SLT-samarbeidet. SLT er organisert med en styringsgruppe og en arbeidsgruppe, hvor styringsgruppen møtes inntil

fire ganger i året. Styringsgruppa består av ordføreren, lensmann, rådmannen og koordinatoren. Arbeidsgruppen består av mange ulike aktører (beskrevet i folder), og disse har månedlige møter. I arbeidsgruppen utveksles informasjon og de ser på hvilke utfordringer de står overfor den nærmeste tiden. I tillegg iverksetter de en del tiltak med utspring fra denne gruppen. Koordinatoren mener å se at dette samarbeidet fører til at terskelen har sunket for å ta kontakt med de andre aktørene i SLT, også utenom møtene. I følge koordinatoren har rådmannen påpekt at dette er et viktig område.

Restorative justice (RJ) startet som prosjekt, men er nå en del av det etablerte systemet. Det betyr at de prøver å løse konflikter på en måte som ikke bare omfatter lovbrøteren og offeret for lovbruddet, men også andre som berøres: familie, venner og nærmiljø. Overføring til konfliktrådsbehandling kan komme i stedet for straff for mindre lovbrudd, dersom offeret ønsker en slik prosess (regjeringen.no).

RJ er basert på tre hovedprinsipper:

- Samfunnets reaksjon på en kriminell handling bør bidra til å gjenopprette så mye som mulig av den skaden offeret har blitt utsatt for
- Gjerningspersonen bør forstå konsekvensene av sine handlinger, og bli oppfordret til å ta ansvar for dem
- Offeret skal få anledning til å fortelle gjerningspersonen direkte hvilke konsekvenser den kriminelle handlingen har hatt for ham/henne, og stille gjerningspersonen spørsmål, for deretter å finne den beste måten for gjenoppretting av skaden, sammen med gjerningspersonen.

Prinsippet er at det er en frivillig ordning hvor gjerningsperson og offer møtes, og hvor de søker å finne en løsning uten at det havner på rullebladet til gjerningspersonen. Her samles alle involverte og pårørende, i tillegg til fagfolk, for å gå igjennom det som har skjedd og gi gjerningsmann en mulighet til å gjøre opp for seg. I Melhus er det en arbeidsgruppe som møtes jevnlig for å drøfte mulige saker som bør tas i RJ. I følge koordinator har ordningen har gitt positive resultater.

Flere av de som ble intervjuet trekker fram SLT som et av de viktigste samarbeidsområdene når det gjelder forebyggende arbeid for barn og unge. Flere av enhetene innen familie og forebygging er representert, deriblant barnevernstjenesten. Mange viktige aktører deltar i samarbeidet, og det blir utvekslet mye viktig informasjon om utfordringer rundt enkelte barn og ungdommer. Hun trekker dessuten fram rådmannens ledergruppe, som en viktig

arena for henne for å møte leder for kultur og fritid, rektorer og andre ledere i kommunen. Her blir spørsmål og problemstillinger rundt barn og unge drøftet på en helhetlig måte.

Tidligere har vi beskrevet virksomhet for familie og forebyggings rolle knyttet til kulturskolen. I følge lederen for familie og forebygging støtter de gjerne familier og enkeltpersoner hvor man allerede er inne med tiltak, og hvor man ser at slik støtte vil ha god effekt. I forhold til biblioteket har PP-tjenesten og helsesøstertjenesten samarbeid om grupper for barn når det gjelder utvikling av leseferdigheter. Leder for familie og forebygging mener at biblioteket og andre tjenester under kultur og fritid bør tenkes inn mot det nye familiesenteret som er planlagt. Familie og forebygging har god erfaring med kultur og fritid når det gjelder tilrettelegging for aktiviteter for barn og unge som er i kontakt med deres tjenester. De benytter seg av kultur og fritid sine ulike tilbud gjennom at de finansierer og tilrettelegger for at utsatte barn og unge kan delta. Familie og forebygging finansierer støttekontakter, skyss, ulike avgifter og utstyr etter en vurdering av det enkelte barnets behov. Barnevernstjenesten driver først og fremst tertiærforebyggende arbeid rettet mot enkeltindivid. Noe av den økonomiske støtten til deltakelse i kultur og fritidsaktiviteter går gjennom barnevernstjenesten. Barnevernsleder mener likevel at de har for lite tid og ressurser til å drive forebyggende arbeid av primær- og sekundær karakter.

Når det gjelder fritidsklubbene har familie og forebygging stort sett vært inne i planleggingsarbeid. Tilbudet ved, for eksempel Ungdomstorget treffer mange av de unge som før holdt til i senteret, og som ikke var like involvert i de andre organiserte tilbudene. De ansatte på Ungdomstorget er nøye utvalgt med hensyn til erfaring og kompetanse. Dette har vært viktig i forhold til å kunne ta fatt i eventuelle utfordringer som ungdommene har. Leder for familie og forebygging gir uttrykk for at hun er stolt av erfaringene fra Ungdomstorget.

Barnevernet møter fast i forebyggende team én gang i måneden. Her møtes også skole (sender innkalling), barnevern, PPT og helsesøster. I tillegg sitter det kompetanse såkalte overbyggende stillinger, som kobles inn ved behov.

3.2.4 Oppfølging og evaluering av tiltak for barn og unge innen kultur og fritid

Et viktig prinsipp er at forebyggende tiltak skal bygge på systematisk innhentet kunnskap om tiltakene. Vi har tolket dette som at det også er viktig å skaffe kunnskap om tiltakene fungerer etter hensikten. Det vil også være i tråd med kommunelovens § 23 om at rådmannen har ansvar for at forvaltning og tjenester blir utført med betryggende kontroll.

Når det gjelder Barne- og ungdomsplanen er den delt opp etter virksomheter, og de enkelte virksomhetene har ansvar for å følge opp sine deler. Melhus kommune har et målstyringssystem som de kaller Melhus-modellen. Systemet er inspirert av Balansert målstyring og andre målstyringssystem, men tilpasset lokale behov og forhold. Systemet er tilpasset handlingsplanen, og det rapporteres på følgende hovedområder: finanskapital - pengene, politikerkapital - lokaldemokratiet, humankapital – de ansatte, brukerkapital – innbyggerne, samfunnskapitalen – samfunnet vårt¹⁴. Virksomhetene for familie og forebygging og kultur og fritid hører inn under samme rammeområde. Revisor har gjennomgått handlingsprogrammet og målene for brukerkapital og samfunnskapital for disse to virksomhetene, og om rapporteringen på dette er i tråd med handlingsprogrammet for 2009 - 2012.

Lederne for familie og forebygging kultur og fritid sier at de legger vekt på nasjonal forskning, og kunnskap om tiltakene som de iverksetter har effekt. De har ikke egne undersøkelser, men det rapporteres en mengde tallmateriale om deltakelse i kommunens tilbud, også kultur- og fritidsområdet. Besøktallene på Ungdomstorget har økt fra ca. 20 i gjennomsnitt pr. dag i starten til om lag 30 i 2011. På ungdomsklubben på Lundamo er det ca. 40 besøkende pr gang, i følge lederen. Når det gjelder for eksempel SLT og Restorative Justice (RJ) så har nasjonale undersøkelser vist at disse tiltakene virker, og at det er lite tilbakefall for de som vært igjennom RJ. Det ble gjennomført en innbyggerundersøkelse i kommunen for noen år tilbake der resultatene for ungdommer var svake. Derfor ble det fulgt opp med en brukerundersøkelse i fritidsklubbene. I kulturskolen får elevene utdelt et skjema etter hvert semester, der de blir bedt om å vurdere tilbudet. De blir også spurt om de ønsker å fortsette, og hva som eventuelt er grunnen til at de slutter.

3.3 Revisors vurdering

I dette kapitlet vil vi oppsummere innsamlede data om oppfølging av mål og tiltak innenfor kommunens egne tjenester, og hvordan kommunen skaffer seg informasjon og kunnskap om tiltakene fungerer etter hensikten.

Vi tar utgangspunkt i sentrale myndigheters anbefalinger når det gjelder forebyggende arbeid. Det forebyggende arbeidet er forankret i sentral politisk og administrativ ledelse i Melhus kommune. Vi vil trekke fram politisk styringsdokument fra 2007 - 2011 som et eksempel på et dokument som inneholder klare politiske ønsker og mål for det forebyggende arbeidet for barn og unge. Det er også forankret i sentrale planer, som kommuneplanens

¹⁴ Økonomiplan med handlingsprogram for 2009 - 2012

samfunnsdel og kommunens handlingsprogram og årsbudsjett. Videre vil vi legge til at Melhus kommune har gjort, som det blir anbefalt i RQ-16; samlet alle mål og tiltak i en egen sektorovergripende barne- og ungdomsplan. Etter vår vurdering er det sammenheng mellom de ulike planenes mål og tiltak. Barne- og ungdomsplanen er ikke rullert siden 2009, i påvente av rulling av overordna planer. Vi mener at en rulling av planen er nødvendig når de andre planene foreligger.

Når det gjelder de tre formene for forebygging; primær-, sekundær- og tertiærforebygging, så er det slik at tjenestene og arbeidet i virksomhet for kultur og fritid i hovedsak har primærforebyggende karakter. SLT-samarbeidet og RJ er likevel eksempler på at KF også har ansvar og oppgaver av sekundær- og tertiærforebyggende karakter. Tjenestene for barn og unge ved virksomhet for familie og forebygging er primært sekundær- og tertiærforebyggende. På bakgrunn av intervjuer og annen informasjon har vi inntrykk av at det forebyggende perspektivet er sterkt ved virksomhet for kultur og fritids tjenester for barn og unge. Virksomheten har ansatte som har kompetanse på denne type forebyggende arbeid, og flere av tjenestene er motivert av forebygging. Vi vil trekke fram Ungdomstorget og fritidsklubbene som eksempel på det. De ordinære kulturtjenestene, som kulturskolen, har også aktiviteter som er motivert av forebygging. Vi mener at det er etablert et godt samarbeid mellom de to virksomhetene i kommunen som driver med forebyggende arbeid for barn og unge. Vi registrer likevel at barnevernstjenesten ikke er tilfredse med sine forutsetninger for å drive forebyggende arbeid, og at arbeidet der i all hovedsak er tertiærforebygging; "brannslukking". Hvordan samarbeidet er med skoler, barnehager og andre tjenester for barn og unge har vi ikke gått inn på i denne undersøkelsen.

Melhus kommune har høye mål for barn og unge. Overordna mål for kommunens tjenesteproduksjon, slik det fremgår av kommuneplanens samfunnsdel, er at kommunen skal ha et godt tjenestetilbud for alle brukergrupper, og at det skal satses på forebyggende arbeid, og spesielt ivaretagelse av vanskeligstilte grupper. Hovedmål for tjenestene til barn og unge er at Melhus kommune skal være kulturkommune, og det skal legges til rette for god livskvalitet for alle. Når det gjelder kultur- og fritidstjenester innenfor det kommunale systemet er det kulturskole, bibliotek, kino og fritidsklubbene vi gjennomgått. Ved kulturskolen er det muligheter for å få opplæring i et bredt spekter av tilbud. Kommunen har selv ressurser nok til å tilby et mangfold av aktiviteter. I tillegg gjør nærheten til Trondheim at kommunen kan dele eller kjøpe kompetanse som kommunen selv ikke har innenfor mer marginale aktiviteter. Kulturskolen har dessuten et ressurscenter, som tilbyr tjenester til barnehager og skoler i kommunen og nabokommuner. I økonomiplanen, med handlingsprogram, framgår det at kommunen skal øke driftsbudsjettet innen kultur og fritid i samsvar med interessen og økt

innbyggertall. Videre heter det at det skal være åpent opptak til kulturskolen for å gi et tilbud til alle. De forholdsvis lange ventelistene som ennå er ved kulturskolen tyder på at disse målene ikke er innfridd. Det er positivt at kommunen strekker seg, og gjør vurderinger i enkelttilfeller, slik at spesielt utsatte barn og unge kan få et tilbud. Etter vår vurdering bidrar kulturskolen positivt til forebyggende arbeid for barn og unge. De andre tjenestene, som bibliotek og kino har også særskilte tiltak inn mot barn og unge, og vi mener at det er høy bevissthet på barn og unge i tjenestetilbudet.

Et av kommunens mål for barn og unge er at tilbudet med fritidsklubber skal utvides til hele kommunen. I tillegg framgår det at åpningstidene skal utvides. Dette målet kan ses i sammenheng med kommunens rusforebyggende målsettinger også, der et av de uttalte målsettingene er å gi økt tilbud innen rusfrie møteplasser og aktiviteter. Fritidsklubbene er eksempel på slike møteplasser. Kommunen har fem fritidsklubber spredt rundt i kommunen. Klubbene har opplevd økende besøkstall, noe som indikerer at det er ønske og behov for tilbudet blant ungdommer. Med unntak av Ungdomstorget har klubbene åpent en gang i uken på kveldstid. Ungdomstorget er åpent hver dag i uka, to dager fra 13.30-16.00 og to dager fra 13.30 – 20.00. Tilbakemeldingene vi har fått tyder på at målet om utvidet åpningstid ikke er nådd. Ungdomstorget er lokalisert på et Melhusstorget kjøpesenter, for å fange opp ungdommer som har hatt en tendens til å samle seg der, til irritasjon for både butikkinnehavere og kunder. Slik sett ser vi at det kan være et behov for å ha det åpent etter skoletid og utover ettermiddag kveld. Likevel virker det som at det også er behov utover kvelden, særlig de dagene som det nå stenger kl 16.00.

Ungdomstorget og fritidsklubben på Lundamo er begge eksempler på levende fritidsklubber, som ikke bare er et sted å være, men som dessuten spiller en viktig rolle når det gjelder ulike kulturarrangement for barn og unge, som UKM og Vampyruka. Begge klubbene er bemannet med voksne personer som har kompetanse på forebyggende arbeid for barn og unge. Ved fritidsklubben på Lundamo er det en miljøarbeider som er tilsatt ved ungdomsskolen som har delt funksjon mellom ungdomsklubben og skolen. På den måten fungerer han som bindeledd mellom skole og fritid. Vi har inntrykk av at de tilsatte som er knyttet til fritidsklubbene også legger et stort engasjement i funksjonen sin på fritiden. Dette er noe kommunens ledelse bør være seg bevisst, ved at en er oppmerksom på at fritidsklubbenes positive funksjon blir videreført ved eventuelle skifte av personer.

Vi har tidligere vært inne på at forebyggende arbeid for barn og unge må forankres i toppen (politisk og administrativt) og i en plan på tvers av sektorer og tjenester. Forebyggende virksomhet og samarbeid er nedfelt i en rekke lover og regelverk, som blant annet

barnevernloven, barnehageloven, opplæringsloven, alkoholloven, sosialtjenesteloven og politiloven. Vi har ikke lagt de enkelte bestemmelsene i disse lovene til grunn for denne forvaltningsrevisjonen, men har vurdert samarbeidet om forebyggende arbeid for barn og unge i lys av forventningene i RQ-16/2007 og kommunens egne planer. Vi har tidligere trukket fram samarbeidet mellom virksomhetene for familie og forebygging og kultur og fritid som tette samarbeid, og betydningen dette har for å tilrettelegge for spesielt utsatte enkeltpersoner. Samarbeidet om forebyggende tiltak er kanskje satt mest i system når det gjelder samarbeidet om lokalforebyggende tiltak (SLT-samarbeid) og Restorative Justice (RJ). Vi har inntrykk av at kommunens aktører er tilfredse med dette samarbeidet, selv om barnevernstjenesten gir inntrykk av at tiden ikke strekker til når det gjelder dette og annet samarbeid om forebyggende arbeid. Vi har dessuten fått inntrykk av at SLT-samarbeidet og RJ er et resultat av at kommunen er i stand til å fange opp nye trender i samfunnet, når det gjelder forebyggende arbeid. Samtidig er samarbeidet en arena i seg selv, der nye trender diskuteres. Vi har dessverre ikke fått viktige aktører som politiet i tale om dette samarbeidet. De frivillige ungdomsorganisasjonene, inklusive ungdomsrådet, vi har vært i kontakt med har heller ikke kjennskap til det.

Det er ressurskrevende å sette i gang og holde forebyggende tiltak for barn og unge i gang. Derfor er det viktig at kommunen har system for å følge opp og vurdere om tiltakene har ønsket virkning. Kommuneloven forplikter rådmannen til å ha god kontroll med kommunens forvaltning og tjenesteyting (§ 23). Anbefalingene som gjelder forebyggende arbeid (RQ-16/2007) sier også det, at tiltak som blir satt i gang må være kunnskapsbaserte. Vi har tolket dette til også å gjelde innhenting av kunnskap om iverksatte tiltak også.

Melhusmodellen, som er kommunens mål og resultatstyringssystem, er et overordna og forenklet system, der kommunens tjenester og arbeidsprosesser blir rapportert i forhold til ulike kapitalbegrep: finanskapital, humankapital, brukerkapital og samfunnskapital. Informasjonen i dette systemet bygger på mer detaljert informasjon som er systematisk innhentet gjennom kommunens regnskap, ulike rapporteringssystem og brukerundersøkelser. Vi har ikke gått inn i de ulike systemene, men har registrert at de virksomhetene som driver med forebyggende arbeid for barn og unge forholder seg til en rekke rapporteringssystem og registre. Samarbeid og møtepunkt internt i kommunen, og eksternt med aktører, som politiet, gir viktig kunnskap og tilbakemelding om tiltak fungerer etter hensikten.

4 Forebyggende arbeid i samarbeid med eksterne organisasjoner

Vi skal her belyse den andre problemstillingen, om samarbeid med frivillige organisasjoner om forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur og fritid.

4.1 Revisjonskriterier

Kriteriene for denne delen vil i hovedsak være de samme som i kapittel 3, men vi vil her ta utgangspunkt i de målene kommunen har satt seg for samarbeid med eksterne aktører.

4.1.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Et viktig mål for kommunens arbeid med barn og unge er å legge til rette for god livskvalitet for alle gjennom ulike aktiviteter. Kommune skal i samarbeid med frivillige organisasjoner tilby varierte fritidstilbud.

4.1.2 Politisk styringsdokument 2007 – 2011

Som tidligere nevnt inneholder dette dokumentet viktige mål for det forebyggende arbeidet for barn og unge, og når det gjelder samarbeid med frivillige organisasjoner finner vi dette målet:

- Økt støtte til frivillige organisasjoners arbeid rettet mot barn og ungdom

4.1.3 Barne- og ungdomsplan 2007 - 2010

Barne- og ungdomsplanen inneholder mål som gjelder kommunens oppfølging og samarbeid med eksterne aktører, som frivillige organisasjoner:

- Alle innbyggere skal få et kultur- og fritidstilbud bygd på opplevelse, kvalitet, mangfold og egenutvikling.
- Kommunen skal arbeide for å gi det frivillige kulturlivet gode rammevilkår.
- Arbeidet med å gi kultur- og fritidstilbud til barn og unge som ikke har lett for å delta i de ordinære tilbudene bør styrkes. Dette kan skje ved å legge de ordinære tilbudene bedre til rette - eller dersom dette ikke er mulig - å gi egne tilbud som er spesielt tilpasset disse brukerne.

- Kommunen bør arbeide for at en ordning med "Åpen gymsal" skal være et tilbud i alle deler av kommunen.
- Det bør samarbeides for at tilbud innenfor områder som ikke er "tradisjonelle" fritidstilbud – eks. motor(sport), hest, fly, friluftsliv, jakt og fiske - skal kunne tilbys.

4.1.4 Økonomi- og handlingsplan (2011 – 2014)

- SLT-arbeidet er viktig for å oppnå et samordnet tjenestetilbud i samarbeid med frivillige organisasjoner

4.2 Data

På hjemmesiden til Melhus kommune finnes det en oversikt over frivillige organisasjoner. Av omlag 150 organisasjoner er det ca 50 organisasjoner som har aktiviteter rettet mot barn og unge. De fleste av disse kan grupperes i idrett, sang og musikk, 4H og partipolitiske og partiuavhengige interesseorganisasjoner. I dette kapitlet vil se på kommunens oppfølging av og samarbeid disse organisasjonene, og hvordan kommunen skaffer seg kunnskap om aktivitetene deres.

4.2.1 Oppfølging av mål for og samarbeid med lokale idrettsorganisasjoner

Melhus kommune gir omlag 500.000 i årlig tilskudd til frivillige idrettsorganisasjoner i kommunen. Leder for kultur og fritid sier at kommunen samarbeider tett med Melhus idrettsråd, som er paraplyorganisasjon for idretten i Melhus. For barn og unge gjelder det spesielt hallfordeling. Kommunen har to haller, og får den tredje i 2012.

I følge ledelsen ved kultur og fritid har idrettsrådet vært pådriver for at gymsalene kan brukes i arbeidet med barn og unge, men det er da snakk om organisert aktivitet. Det er ikke kapasitet nok til å tilby hall-/salplass til den uorganiserte aktiviteten.

Kommunen har hatt en del anleggsutbygging som kommer barn og unge til gode. Det er bygd mange anlegg for fotball, fire 11-baner er bygd i løpet av det siste 1,5 året, og enda to baner under utbygging, i tillegg til en 7-bane. I tillegg er det bygd kunstisbane ved Eid skole. Alle disse banene er primært for den organiserte barne- og ungdomsaktiviteten, men de kan også brukes av andre, så lenge det ikke fortrenger barne- og ungdomsaktiviteten. Kommunen har oppfordret aldersbestemte lag om å ha tilbud til dem som dropper ut når det

blir spissing av lag. I følge leder for kultur og fritid har det ikke vært noen tilfredsstillende respons på det. Han mener at det legges for lite tilrette for uorganisert aktivitet, som for eksempel skateboard og BMX-sykling. Det er ingen ansatte i kommunen som holder idrettsaktivitetene i gang, kun frivillige. Idrettens organisasjoner oppfordres til å legge tilrette for de som dropper ut. Kommunen har ingen økonomiske virkemiddel for å oppmuntre til dette. I såfall må tilskuddssystemet bygges om, i følge leder for KF.

Lederen for idrettsrådet bekrefter at det har vært lagt for lite til rette for de uorganiserte aktivitetene. Hun viser likevel til at idrettsrådet har vært blant pådriverne for at tilrettelegging for uorganiserte aktiviteter som skateboard og BMX-sykling blir innlemmet i arealdelen av kommuneplanen som nylig ble vedtatt. Det er ikke satt økonomiske midler til slike anlegg fram til 2013. Lederen mener at alle anleggene som er etablert rundt omkring i kommunen vil kunne bidra til at alle barn og unge får bedre muligheter for fysisk aktivitet.

Både kommuneledelse og leder for idrettsrådet mener at det er et bredt spekter av aktivitetstilbud i kommunen for de som vil drive med organisert idrett. Ufordringen er å gi et tilbud til ungdommene fra 13-14 årsalderen, når aktivitetene spisses, og det stilles større krav til treningsmengde o.s.v. Mange trenere stiller høye krav for deltakelse i den alderen, og det er mange ungdommer som slutter da. Samarbeidet mellom kommunen og idrettsrådet har hittil ikke hatt forebyggende arbeid som spesifikt tema, men det sies at det ligger under mye av det som gjøres og planlegges av idrettsaktiviteter i kommunen. For eksempel er det opprettet et folkehelseforum, der også idrettsrådet er medlem. Her er forebygging mot overvekt blant ungdommer viktig, og idretten har en viktig rolle når det gjelder stimulering til aktivitet.

Leder for idrettsrådet trakk fram noen eksempler på samarbeid, som etter idrettsrådets oppfatning er gode eksempler på forebyggende arbeid. Det ene eksemplet er Lundamo IL, og deres samarbeid med Lundamo skole. De har fått til et samarbeid om et valgfag som heter idrettsglede, der idrettslaget stiller opp i skoletiden for å gi barna idrettsglede. Det er ballspill som er sentralt her. Prosjektet er nettopp kommet i gang, så det er vanskelig å si hvordan deltakelsen blir. Det er antatt at barns fysiske aktivitet påvirker konsentrasjonen positivt. Det andre eksemplet som ble trukket fram er Apollo boksing, som i samarbeid med Melhus fotball gutter 95, har hatt et arrangement i C-bygget på Gimse skole. Treneren i Apollo boksing har blitt brukt til drive med forskjellige treningsformer. Prosjektet gikk i skoleåret 2010/2011, men er ikke videreført i år. Treningen har vært allsidig, og har ikke vært rettet spesielt inn mot fotballferdigheter.

Vi har fått tilbakemelding fra én idrettsklubb på eposthenvendelse. Kontaktpersonen for denne klubben definerer forebyggende arbeid som organisert fysisk aktivitet for barn, unge og voksne. Derfor mener vedkommende at klubben, som idrettslag, driver med forebyggende arbeid for barn og unge. Denne foreningen mottar i gjennomsnitt 60.000 i økonomisk støtte fra kommunen fra år til år. Det er to former for støtte; grunn- og aktivitetsstøtte, som har vært stabil over flere år, og driftsstøtte, som kan variere fra år til år, basert på innrapporterte aktiviteter. Det er revidert regnskap fra forutgående år, og aktivitetene som rapporteres der, som danner grunnlag for støtten. Noen andre former for rapportering er det ikke. Klubben gir tilbakemelding om godt samarbeid med kommunen, men det er sporadisk, og knyttet til bestemte prosjekt eller aktiviteter som klubben ønsker kontakt om.

4.2.2 Oppfølging av mål for og samarbeid med sang- og musikkorganisasjoner

I følge leder for kultur og fritid yter kommunen omlag 120.000 kr i tilskudd til korps, kor, kunst og litteraturtiltak. Dette er gjerne prosjekttiltak og engangsstøtte. Ellers er korps- og kormedlemmer elever i kulturskolen, og får en del av opplæringen sin der. Kulturskolen tilbyr dessuten salg av dirigenttjenester og lignende, men dette er en formell organisering av tilsettingsforholdet. Organisasjonene finansierer kostnadene selv. Når korene og korpsene skal ha store forestillinger, leier de gjerne utstyr hos kulturskolen.

Det har kommet tilbakemelding fra én sang- og musikkorganisasjon på vår eposthenvendelse til frivillige organisasjoner. De har svart nei på alle spørsmålene som vedrører kjennskap til kommunens målsettinger, økonomisk støtte og samarbeid med kommunen. I følge leder for KF får skolekorps og andre kunstneriske organisasjoner fast tilskudd fra kommunen.

4.2.3 Kommunens oppfølging og samarbeid med ungdomsrådet

Ungdomsrådet er et organ som er opprettet av kommunen (kommunestyret), og som er sammensatt av ungdommer. Ungdomsrådet skal være et talerør for ungdommer inn mot besluttede organer i kommunen. Det er sammensatt av representanter fra alle ungdomsskolene og den videregående skolen i kommunen, og formelt sett er det elevrådene som oppnevner en representant hver. Virksomhet for kultur og fritid stiller med sekretær. I følge de fra kultur og fritid som ble intervjuet, har ungdomsrådet stor betydning for uorganiserte aktivitetene, og har noen midler til rådighet for å arrangere små festivaler og lignende. Ungdomsrådet samarbeider med biblioteket og kinoen om arrangement, bl.a. Vampyrfestivalen (filmer).

I følge ansatte ved kultur og fritid har ungdomsrådets funksjon og aktiviteter vært varierende i noen år. Aktiviteten var relativt liten for noen år siden, og ungdomsrådets sekretær anbefalte da enten å legge ned organet, eller gjøre radikale endringer. Kommunestyret ønsket å videreføre ungdomsrådet, og det måtte gjøres betydelige endringer. En del av endringene har gått ut på representasjon, og at det velges to representanter fra hver skole (ungdomsskoler og videregående skole), i tillegg til at vervene er plassert. Sekretæren legger til rette for møter og aktiviteter, og er rådgiver overfor Ungdomsrådets medlemmer. Rådet har jevnlig møter.

Vi har intervjuet en representant fra Ungdomsrådet. Ungdomsrådet gjennomfører møtene sine selvstendig, ved at møteledelse og referatskriving gjøres av medlemmene selv. Representanten ga uttrykk for at aktiviteten i rådet har vært god de siste årene. Representanten fortalte at rekrutteringen skjer gjennom skolene, men at rådet forsøker å få engasjerte elever. Derfor har de kontakt både med elever og lærere når de skal rekruttere.

Ungdomsrådets representant bekrefter at rådet blir involvert i saker som vedrører ungdom. Nylig ble arealdelen i kommuneplanen revidert. Ungdomsrådet spilte en viktig rolle, og fikk gjennomslag for viktige innspill om områder som ungdommer benytter seg av.

Når det gjelder forebyggende arbeid var syv av ungdomsrådets medlemmer på en konferanse om forebyggende arbeid i regi av det Nasjonale Ungdomsrådet. I følge representanten som vi intervjuet definerer de forebyggende arbeid som å skape arenaer for å utvikle menneskers sosiale egenskaper og for å lære å ta ansvar. Ungdomsrådet er aktive pådrivere for tilrettelegging for uorganiserte aktiviteter, som skateboard og BMX, i tillegg til arrangement for ungdommer. Dette er forebyggende arbeid, i følge representanten fra ungdomsrådet.

4.2.4 Oppfølging av og samarbeid med andre organisasjoner

Det er virksomhet for kultur og fritid som har ansvar for oppfølging av frivilligsentralen. Frivilligsentralen har eget styre, bestående av politikere og representanter fra de frivillige organisasjonene. Gjennom frivilligsentralen legges det tilrette for at ungdommer kan delta i frivillig arbeid. Arbeidet er ikke helt gratis – det blir gitt et lite honorar. Samarbeidet med frivilligsentralen har vært litt nede, og det foregår for tiden en omorganisering og rekruttering av nytt personell. Frivilligsentralen organiserer også ordningen "hjem for en 50-lapp", som er sponning av transport hjem sent kveldstid eller nattetid i helgene.

Det er opprettet et forum for folkehelsearbeid. Forumet består av politikere, frivillige organisasjoner og administrasjonen i Melhus kommune. Vi kjenner ikke til at noen fra ungdomsrådet, eller andre ungdomsrepresentanter i med der.

Det er i hovedsak virksomhet for kultur og fritid som har samarbeid med frivillige organisasjoner. Virksomhet for FF samarbeider der det er aktuelt rundt enkeltklienter. Fra barnevernstjenesten blir det gitt uttrykk for at det hadde vært mye å hente på et tettere samarbeid med de frivillige organisasjonene ute i lokalmiljøene. På den måten kunne en ha fanget opp uheldige utviklingstrekk tidligere.

4.3 Revisors vurderinger

I kapittel 3.3 beskrev vi kommunens målsettinger for familie og forbyggende arbeidet for barn og unge som ambisiøse. Kommunen skal være en kulturkommune, og det skal legges vekt på forebyggende arbeid. Videre er det overordna målet for barn og unge at kommunen skal samarbeide med frivillige organisasjoner for å gi et variert kulturtilbud.

Oversikten over frivillige organisasjoner viser et tradisjonelt organisasjonsliv i Melhus; idrett, sang og musikk, 4H og partiavhengige og -uavhengige interesseorganisasjoner.

Mellom kommunen og de frivillige organisasjonene finnes noen råd. Vi har vært i kontakt med to, idrettsrådet og ungdomsrådet. Informasjonen som har kommet fram i intervju med personer innad og utenfor kommunens organisasjon tilsier at de frivillige idrettsorganisasjonene driver med sin grensespesifikke organiserte aktivitet på tradisjonell måte. Aktivitetene og driften er avhengig av frivillige voksne, som ikke har videre kapasitet til å gi et tilbud til de som ikke er innenfor de faste aktivitetene. Kommunens målsetting om åpen gymsal og å frigi anleggsplass til uorganiserte aktiviteter er ikke oppnådd. Kapasiteten på anleggene har hittil vært for liten til at andre enn den organiserte aktiviteten får tilgang. Melhus kommune er inne i en periode med høy utbyggingsaktivitet når det gjelder idrettsanlegg. Det er usikkert hvorvidt dette vil bedre kapasiteten, slik at uorganiserte aktiviteter også kan få plass.

Kravene til tidsbruk og ferdigheter innen mange av de frivillige idrettsorganisasjonene øker med alderen. Dette gjør at mange slutter rundt 13-14 årsalderen. Vi har forstått det slik at kommunen har forsøkt å få idrettslagene til å tilby aktiviteter også på et lavere ambisjonsnivå, men uten å ha fått noe respons på det. Det finnes likevel noen unntak. Her viser vi til Lundamo idrettslags samarbeid med Lundamo skole og Melhus fotballs samarbeid med Apollo boksing. Dette er tiltak som er rettet inn mot forebygging.

Vi vil likevel trekke fram idrettsrådet og ungdomsrådets innsats for å få bedret forholdene for de aktivitetene som ikke faller inn under den organiserte idretten; f.eks. skateboard og BMX-sykling. Her har disse organisasjonene vært aktive pådrivere for at det blir lagt til rette for bl.a. skateboard og BMX-sykling i kommuneplanens arealdel. Foreløpig er det ikke lagt tilrette økonomisk for slike aktiviteter.

Det ligger ikke noe form for oppmuntring eller føringer i den kommunale støtten til de frivillige organisasjonene om å legge til rette for andre aktiviteter enn den ordinære aktiviteten. Vår informasjon tyder på at det ikke finnes noen annen rapportering mellom frivillige idrettsorganisasjoner og kommunen enn regnskapstall og aktivitetstall i forbindelse med søknad om støtte. Etter vår vurdering er det ikke nok oppmuntring mot idrettsklubbene, verken gjennom økonomisk støtte eller samarbeid, om å nå ut til ungdommer som ikke deltar eller har sluttet med organisert idrett.

Kommunen gir også støtte til frivillige organisasjoner innen korps, kor, kunst og litteraturtiltak. Også innen noen av disse aktivitetene er det en tendens til at ungdommene slutter når de når tenårene. På samme måte som for idrettsklubbene, gis det ikke økonomisk støtte som oppmuntrer og støtter korpsene i å beholde ungdommer, eller nå ut til flere ungdommer. Likevel er det tettere forbindelser til en del av disse aktivitetene gjennom kommunens tjenestetilbud. Gjennom kulturskolen har kommunen samarbeid med det utøvende kulturlivet for barn og unge i kommunen. Dette gjelder formaliteter rundt instruksjon, medlemmene i korps og kor får opplæring ved kulturskolen, og utøverne får mulighet til å delta i arrangement og oppsetninger som ligger utenom korpset eller korets aktiviteter (f. eks. i UKM).

Idrettsrådet, ungdomsrådet og folkehelseforum er eksempler på samarbeidsfora der kommunen møter de frivillige organisasjonene. Informasjonen vår tyder på at kommunen tilrettelegger litt forskjellig for disse organisasjonene for å stimulere til deltakelse. Mens for eksempel idrettsrådets medlemmer får møtgodtgjørelse for sin deltakelse, får ikke medlemmene i ungdomsrådet det. Ungdomsrådet bør være et viktig bindeledd mellom kommunen og ungdommer som ikke hører inn under de organiserte aktivitetene.

5 Høring

Et rapportutkast har vært til høring. Rådmannen mener rapporten som helhet gir et riktig inntrykk av det forebyggende arbeidet Melhus kommune har satt i verk innen kultur og fritid. Den gir også et bilde av de utfordringer kommunen står overfor i tiden framover.

Flere steder i rapporten vises det at Barne- og ungdomsplan ikke er behandlet av kommunestyret siden 2006. Rullering av Barne- og ungdomsplan er delegert til komitè for Liv og lære. Her ble planen sist behandlet i 2009. Rådmannen viser også til at det nå er gjort et arbeid med de overordnede kommuneplanene, og at det nå pågår et arbeid med planstrategi. Rullering av barne- og ungdomsplan er utsatt i påvente av dette arbeidet.

Vi tar rådmannens opplysninger til etterretning, og har tilføyd disse opplysningene der rullering av barne- og ungdomsplan er nevnt. Vi anbefaler likevel at Barne- og ungdomsplanen rulleres så snart arbeidet med de overordna planene er ferdig, slik at kommunen har en sektorovergripende plan for barn og unge.

Rådmannen stilte spørsmål om hvorfor økonomi- og handlingsplan 2009 – 2012 var lagt til grunn for forvaltningsprosjektet – da det har vært flere år med budsjettvedtak etter dette.

I den grad det er referert til målene økonomi- og handlingsplan, så er det mål og tiltak i planen for 2011-2014 som ligger til grunn, og det er ved en feiltakelse referert til planen for 2009-2012 i høringsutkastet. Dette er korrigert i endelig rapport.

Rådmannen vil presisere at det flere steder i rapporten vises til politiske styringsdokumenter og politiske målsettinger, hvor de aktuelle målsettinger, som er beskrevet i rapporten, refererer til punkt om behov og utviklingstrekk i kommunen. Eksempelvis gjelder dette en formulering på side 28 om åpent opptak til kulturskolen, hvor dette ikke er formulert som en konkret målsetting i det politiske styringsdokumentet og er heller ikke et vedtatt mål.

Vår kommentar til dette er at det framgår som tiltak i Barne- og ungdomsplanen og behovsvurdering i økonomi- og handlingsplanen at opptaket skal være åpent. Vi mener derfor at dette er et konkret mål, og at det er relevant å vurdere måloppnåelse for dette. Det samme gjelder åpningstider ved Ungdomstorget. Vi har likevel korrigert anbefalingen om ventelister ved kulturskolen noe, fra å anbefale *fjerning av ventelister* til å anbefale *betydelig reduksjon i ventelister*.

Rådmannen viser også til formulering på side 9 vedrørende virksomhet Familie og forebyggings ansvar i det forebyggende arbeidet. Det presiseres at Familie og forebygging primært arbeider sekundær- og tertiærforebyggende, og at hele kommuneorganisasjonen kan iverksette tiltak av primærforebyggende art.

Vi har tatt kommentaren til etterretning, og nyansert formuleringen i tråd med kommentaren.

På side 25 i rapporten vises det til at virksomhet Familie og forebygging gjerne gir økonomisk støtte for deltakelse i ulike kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge. Rådmannen vil presisere at slik støtte gis til familier og enkeltpersoner hvor man allerede er inne med tiltak, og hvor man ser at slik støtte vil ha god effekt.

Vi har tatt kommentaren til etterretning, og endret den aktuelle formuleringen.

6 Konklusjoner og anbefalinger

Denne rapporten bygger på forvaltningsrevisjon av forebyggende arbeid innen kultur og fritidsområdet i Melhus kommune. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført på oppdrag fra kommunens kontrollutvalg. De ønsket å få en gjennomgang av kommunale ungdomstiltak innen kultur og fritid, og hvordan disse støtter opp under målsettinger knyttet til kommunens forebyggende arbeid. I forståelse med kontrollutvalget har vi inkludert samarbeid og oppfølging av frivillige organisasjoners forebyggende arbeid i undersøkelsen. Undersøkelsen har vært todelt: Vi har sett på hva som gjøres internt i kommunen i den ene problemstillingen, og hva som gjøres utenfor kommunen i den andre problemstillingen.

6.1 Konklusjon

1. Er kommunens målsettinger om det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte innad i kommunen?

Melhus kommune har høye målsettinger når det gjelder forebyggende arbeid for barn og unge innen kultur- og fritid. Målsettingene er forankret sentralt i kommunens styrende dokument og i politisk og administrativ ledelse. Barne- og ungdomsplanen er ikke politisk revidert siden 2009, i påvente av rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel. Det er virksomhetene for Kultur og fritid (KF) og Familie og forebygging (FF) som vi har rettet undersøkelsen inn mot. Ledelse og ansatte ved disse enhetene ser ut til å ha høy bevissthet rundt forebyggende arbeid. Vi vil spesielt trekke fram virksomheten ved KF, som vi mener har mye oppmerksomhet på forebyggende arbeid i sine tjenester og arbeidsprosesser. Vi vil dessuten trekke fram samarbeidet mellom de to virksomhetene (KF og FF), og vår informasjon tyder på at det i hovedsak er et tett og godt samarbeid mellom de to virksomhetene. Eksempler på tjenester og tiltak som fungerer som gode eksempler på forebyggende arbeid er kulturskolen mangfoldige tilbud. Det gjelder mangfold av aktiviteter (musikk, dans, teater sirkus o.s.v.), og mangfold innen den enkelte aktivitet (mange ulike instrument, vokal o.s.v.). Virksomheten ved kulturskolen er målrettet med tanke på å inkludere mange. Kommunen har fem fritidsklubber, og vi har besøkt to av dem. Virksomheten ved disse to er på hver sin måte gode eksempler på målrettet forebyggende arbeid ut mot alle ungdommer. Tilbudet er etterspurt, og besøkstallene har vært økende. Til slutt vil vi

trekke fram SLT-samarbeidet og Restorative Justice, som KF har ansvar for, i samarbeid med FF og flere andre tjenester innenfor og utenfor kommunen.

Vi har likevel funnet noen eksempler på utfordringer kommunen har i sine tjenester for barn og unge, og som gjør at kommunen ikke oppfyller sine målsettinger. Det er forholdsvis lange ventelister i kulturskolen, og kommunen har ikke oppfylt målsettingen om åpent opptak og tilgjengelighet for alle. Åpningstidene ved fritidsklubbene er ikke tilfredsstillende i forhold mål og behov, og det gjelder særlig Ungdomstorget. Barnevernet har utfordringer når det gjelder kapasitet til å drive forebyggende arbeid på primær og sekundærnivå, og har begrensa mulighet til å delta i samarbeidende tiltak innad og utenfor kommunen.

Rapporteringene av de ulike tjenestene og tiltakene skjer gjennom nasjonale registre og interne rapporteringssystem. Ulike samarbeidsorgan og møtepunkt internt i organisasjonen og utad mot eksterne aktører er viktige arenaer for å framskaffe kunnskap om behov og tiltak, herunder om tiltakene fungerer etter hensikten.

2. Er kommunens målsettinger om det forebyggende arbeidet innen kultur og fritid for barn og unge fulgt opp på en tilfredsstillende måte utad, i samarbeid med frivillige organisasjoner?

I Melhus kommunes overordna målsettinger framgår det også at samarbeidet med de frivillige organisasjonene skal styrkes, for å legge til rette for barn og unge som ikke driver med organiserte aktiviteter. Kommunen har om lag 50 frivillige organisasjoner som retter sin aktivitet mot barn og unge. Dette er i hovedsak tradisjonelle organisasjonsaktiviteter. Kommunen yter økonomisk tilskudd til de frivillige organisasjonene. Det er ikke knyttet spesielle betingelser til disse tilskuddene når det gjelder tilrettelegging for flere, eller forebyggende arbeid. Kommunen ser ikke ut å ha lykkes med å få de frivillige organisasjonene, særlig innen idretten, til å utvikle tilbud som gjør at færre slutter, eller at flere blir inkludert. Det har skjedd en omfattende utbygging av idrettsanlegg i kommunen de siste årene. Til tross for det, er det fortsatt en utfordring å få kapasitet til flere aktiviteter enn den ordinære organiserte idrettsaktiviteten. Kommunens målsettinger når det gjelder åpen gymsal og andre idrettsanlegg er derfor ikke fulgt opp tilfredsstillende. Vi vil likevel trekke fram at idrettsrådet og ungdomsrådet har jobbet aktivt, og fått gjennomslag for at det blir lagt til rette, arealmessig, for alternative ungdomsaktiviteter. Videre vil vi nevne forumet for folkehelse, som har som mål å forebygge overvekt, og få flere i aktivitet og bevegelse.

Innen musikk, sang, og teater er det noen arrangement i kommunen, der det jobbes med å inkludere et bredt spekter av ungdommer. Vi nevner som eksempel UKM og Vampyrfestivalen.

De frivillige organisasjonene rapporterer økonomi- og aktivitetsinformasjon i forbindelse med tilskudd. Vår informasjon tyder ikke på at det bes om spesiell rapportering på tiltak som oppfyller kommunens målsettinger om forebyggende arbeid for barn og unge.

6.2 Anbefalinger

For at kommunen skal være en kulturkommune for barn og unge, med tjenester og aktiviteter for alle brukergrupper anbefaler vi rådmannen å:

- rullere og oppdatere sentrale planer, som Barne- og ungdomsplanen
- finne virkemidler for betydelig reduksjon av ventelistene ved kulturskolen
- sørge for at fritidsklubbene har gode rammebetingelser og hensiktsmessige åpningstider
- finne virkemidler for å styrke samarbeidet med, og oppmuntre de frivillige organisasjonene til å beholde og inkludere barn og ungdommer som ikke finner seg til rette i de organiserte aktivitetene
- styrke samarbeidet med de ulike rådene, og gi de like rammebetingelser for arbeidet sitt
- sikre at det blir innhentet systematisk informasjon om tiltakene som settes i gang gir ønsket virkning

Kilder

LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner

Rundskriv Q-16/2007 Forebyggende innsats for barn og unge. Det Kgl. Barne- og likestillingsdepartement. 2007

PS 90/07: Politisk styringsdokument 2007-2011. Kommunestyret 20.11.2007

PS 3/09: Barne- og ungdomsplan. Komité for liv og lære 2009

PS 63/09 Kommuneplanens samfunnsdel Melhus 2025. Kommunestyret 21.10.2009

Kommuneplanens arealdel 2011 – 2020. Planbeskrivelse med planbestemmelser. Kommunestyret 25.1.2011

PS 75/10: Økonomiplan og handlingsplan 2011-2014. Kommunestyret 21.12.2010

KU-sak 012/2011: Prioritering av barn og unge. 4.5.2011. Saksframstilling og protokoll

KU-sak 026/2011: Forvaltningsrevisjon forebyggende virksomhet. Status. Saksframstilling og protokoll

Vedlegg 1

Referat fra høringsmøte	Forebyggende arbeid for barn og unge - kultur og fritid
Fra Melhus kommune	Gunn Inger Løvseth (ass.rådmann), Inger Marie Aarstad (leder Familie og forebygging)
Fra Revisjon Midt-Norge IKS	Anna Ølnes, Tor Arne Stubbe (referent)
Sted/tid	Melhus Rådhus, 13.12.11 kl 10.00

Generell kommentar:

Rådmannen mener rapporten som helhet gir et riktig inntrykk av det forebyggende arbeidet Melhus kommune har satt i verk innen kultur og fritid. Den gir også et bilde av de utfordringer kommunen står overfor i tiden framover.

Rådmannens kommentarer til de enkelte deler av rapporten:

På side 18 i rapporten vises det til at Barne- og ungdomsplan ikke er behandlet av kommunestyret siden 2006. Rullering av Barne- og ungdomsplan er delegert til komité for Liv og lære. Her ble planen sist behandlet i 2009. Rådmannen viser også til at det nå er gjort et arbeid med den overordnede kommuneplanene (samfunns- og arealdet). Det pågår nå et arbeid med planstrategi og hvilke og planer kommunen skal ha – derfor ingen ny revidering av Barne- og ungdomsplan så langt.

Rådmannen stilte spørsmål om hvorfor økonomi- og handlingsplan 2009 – 2012 var lagt til grunn for forvaltningsprosjektet – da det har vært flere år med budsjettvedtak etter dette.

Rådmannen vil presisere at det flere steder i rapporten vises til politiske styringsdokumenter og politiske målsettinger, hvor de aktuelle målsettinger, som er beskrevet i rapporten, refererer til punkt om behov og utviklingstrekk i kommunen. Eksempelvis gjelder dette en formulering på side 28 om åpent opptak til kulturskolen, hvor dette ikke er formulert som en konkret målsetting i det politiske styringsdokumentet og er heller ikke et vedtatt mål.

Rådmannen viser også til formulering på side 9 vedrørende virksomhet Familie og forebyggings ansvar i det forebyggende arbeidet. Det presiseres at Familie og forebygging primært arbeider sekundær- og tertiærforebyggende, og at hele kommuneorganisasjonen kan iverksette tiltak av primærforebyggende art.

På side 25 i rapporten vises det til at virksomhet Familie og forebygging gjerne gir økonomisk støtte for deltakelse i ulike kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge. Rådmannen vil presisere at slik støtte gis til familier og enkeltpersoner hvor man allerede er inne med tiltak, og hvor man ser at slik støtte vil ha god effekt.

Postadresse: Postboks 216, 7302 Orkanger

Hovedkontor: Statens Hus, Orkanger

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no